

พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2
โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
THE DEVELOPMENT OF FINE-MOTOR OF EARLY CHILDHOOD
STUDENTS KINDERGARTEN 2 BY USING CREATIVE
ARTS ACTIVITIES

¹เพ็ญศรี ทองสุทธิ์ และ ²นนทชนนปภพ ปาลินทร
¹Pensri Thongsut and ²Nontachanonpaphop Palintorn

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย
Ratchathani University, Thailand

¹Pensri.t2@gmail.com

Received: January 6, 2023; Revised: February 22, 2023; Accepted: March 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 24 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 การดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว ระยะเวลา 4 สัปดาห์ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 10.00-10.40 น. ในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ รวม 20 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน และแบบประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวม ก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับดี และ 2) เปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่

¹ นักศึกษา, สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

² อาจารย์ ดร, สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวมและรายด้าน หลังการจัดกิจกรรมมีพัฒนาการสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ : กล้ามเนื้อมัดเล็ก, กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์, เด็กปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were to study and to compare development of fine-motor skills of early childhood students in kindergarten 2 by using creative arts activities before and after using activities. The sample included 24 students, ages between 4-5 years old, in kindergarten 2/1, the first semester of academic year 2022 at Anuban Yasothon School under the jurisdiction of Yasothon Primary Educational Service Area Office 1. One-Group Pretest Posttest Design for 4 weeks, from Monday to Friday, between 10.00- 10.40 AM in creative arts activities, the experiment was carried out 20 times. The research tools were 20 lesson and the fine-motor muscle evaluation form the reliability of .90. The statistics included mean, standard deviation and t-test (t-test Dependent Sample) The research findings were as follows: 1) The development of fine-motor skills of early childhood students kindergarten 2 by using creative arts activities the overall before to the activity, the average score was at a fair level. and after the event in good level. and 2) The comparison of development of fine-motor of early childhood students kindergarten 2 by using creative arts activities as a whole and individual aspects revealed that the post- test scores were higher than pre-test score, statistically different at .01 level of significant.

Keywords : Fine-Motor skills, Creative Arts Activities, Early Childhood

บทนำ

การพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยกล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นอวัยวะหนึ่งที่ใช้ในการทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่ การถอด การติดกระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกกรองเท้า เป็นต้น ซึ่งเป็นการใช้ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทตา มือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่น เกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) Gesell (1940) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการพัฒนาทางร่างกายว่า การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุ เช่น การ

เล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งแบ่งการพัฒนาการของเด็กออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive Behavior) พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Behavior) พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal Social Behavior) ทั้งนี้ จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย พบว่า มีเด็กบางคนที่มีปัญหาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยสังเกตการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การติดกระดุมเสื้อ รูดซิปกระโปรง-กางเกง และใส่รองเท้าเองไม่ได้ (วิภาภรณ์ โตแย้ม, 2557) ส่วนสายพิน มะโนรัตน์ และคณะ (2560) พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เนื่องจากเด็กระดับปฐมวัยยังไม่มีกล้ามเนื้อตัว ไม่มีทักษะในการประสานการใช้มือและสายตากล้ามเนื้อเล็กไม่แข็งแรง และไม่สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ในการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ซึ่งในด้านการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามือได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน ซึ่งการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ของเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ 1) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก 2) การเขียนภาพและการเล่นกับสี 3) การปั้น 4) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วย เศษวัสดุ และ 5) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ขนิษฐา บุนนาค (2562) กล่าวไว้ว่า ศิลปะมีประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เด็กจะได้พัฒนาร่างกาย คือ การทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา กล้ามเนื้อมัดเล็ก พัฒนาการทางด้านอารมณ์ คือ การได้ชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงาม พัฒนาการทางด้านสังคม คือ เด็กได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรอคอยที่จะใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่นและเรียนรู้การแบ่งปัน พัฒนาการทางด้านสติปัญญา คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ รูปทรง ความกว้าง ความยาว ความสูง ขนาด (เล็ก-ใหญ่) พื้นผิว (เรียบ-ขรุขระ-หยาบ) เป็นต้น สิ่งที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็ก คือ การคำนึงถึงตัวเด็กและการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมต่อความถนัด ความสนใจตามธรรมชาติกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน กิจกรรมต้องสามารถยืดหยุ่นได้ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดตามจินตนาการและได้

ทำงานอย่างอิสระ ส่วนภุชญา รักนุช (2560) พบว่า เด็กปฐมวัยทุกคน มีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ มีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และดวงฤทัย คำพะรัก และคณะ (2562) พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น จะเห็นได้ว่า กิจกรรมศิลปะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ให้กับเด็กอย่างกว้างขวาง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จึงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างการใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ และประสาทตา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงสนใจศึกษาเรื่อง พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอนุบาลยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 24 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับเรื่อง ใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ จำนวน 9 หน่วย ดังนี้ หน่วยผลไม้ หน่วยของเล่นของใช้ หน่วยหนูทำได้ หน่วยประสาทสัมผัส หน่วยครอบครัวมีสุข หน่วยต้นไม้ที่รัก หน่วยโลกสวยด้วยมือเรา หน่วยปลอดภัยไว้ก่อน หน่วยเดินทางแสนสนุก รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 เรื่อง ๆ ละ 1 แผน รวมจำนวน 20 แผน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สรุปผล ดังนี้

1. พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวม ก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อ-นิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับควรส่งเสริม และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี

2. เปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อ-นิ้วมือ และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา หลังการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวม ก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมได้ใช้กิจกรรมศิลปะที่สนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ประกอบด้วยกิจกรรม การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้บล็อก การเขียนภาพและการเล่นกับสี การปั้น การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วย เศษวัสดุ และการหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกสัปดาห์ เด็กมีการพัฒนากล้ามเนื้อ-นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์มือกับตาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความคล่องแคล่ว ว่องไว ขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ ขณะปฏิบัติกิจกรรมครูได้ใช้วิธีการสังเกต การบันทึกพัฒนาการ ทำให้สะท้อนเห็นถึงพัฒนาการ และความสามารถของเด็กได้อย่างต่อเนื่อง ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรง ได้ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ วัตถุดิบ ของจริงที่

หลากหลาย เน้นให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา จึงส่งผลให้พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สอดคล้องกับผลการวิจัยของรวีพร ผาदान (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการทดลองอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าก่อนทดลอง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงฤทัย คำพะรึก และคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ ภาพรวม ก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี อภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อนิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้คำนึงถึงตัวเด็กและการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม ตรงกับความสนใจ โดยกิจกรรมมีความยืดหยุ่น และได้เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นตามจินตนาการและได้ทำงานอย่างอิสระ เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้สัมผัสวัสดุอุปกรณ์โดยตรง และจากการสังเกตการประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถทำได้ และทำไม่ทันเวลาที่กำหนดให้ เช่น ข้อ 1 การระบายสีในรูป $\Delta \square \bigcirc$ ตามที่กำหนดให้ เด็กส่วนใหญ่ระบายสีออกนอกกรอบที่กำหนด และข้อ 5 การใช้เมล็ดพืชติดตามแนวเส้นที่กำหนดให้ เด็กไม่สามารถใช้เมล็ดพืชติดตามแนวเส้นที่กำหนดให้ ได้ ติดออกนอกเส้น ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างปฏิบัติกิจกรรม สัปดาห์แรก เด็กยังหิบบ้าง วาง วัสดุอุปกรณ์ไม่คล่องแคล่ว ทำหล่นบ่อย และส่วนใหญ่ผลงานยังไม่สวยงาม และไม่เรียบร้อย เด็กเริ่มมีพัฒนาการดีขึ้นในสัปดาห์ที่ 2 และดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสัปดาห์ที่ 4 เด็กทุกคนสามารถใช้มือและนิ้วมือหิบบ้างวัสดุ อุปกรณ์ ได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ว่องไว และควบคุมการทำงานของมือ นิ้วมือ ได้ถูกต้อง และดีขึ้น และเมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรม ครบทั้ง 4 สัปดาห์ แล้ว ได้ทำการประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กอีกครั้งในกิจกรรมเดิม ผลปรากฏว่า คะแนนพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อนิ้วมือ เพิ่มขึ้นจากเดิม พฤติกรรมที่สังเกตได้ในการทำแบบประเมิน คือ เด็กสามารถระบายสีในรูป $\Delta \square \bigcirc$ ตามที่กำหนดให้ โดยระบายสีได้เต็มพื้นที่รูปได้ทั้งหมดและเสร็จภายในเวลาที่กำหนดเด็กสามารถสามารถใช้เมล็ดพืชติดตามรูปรอยประเส้นตรง และรอยประเส้นโค้งที่กำหนดให้ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เสร็จภายในเวลาที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความแข็งแรงกล้ามเนื้อนิ้วมือ ดีขึ้นอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงฤทัย คำพะรึก และคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาศิริ สิงห์ครุ และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและภาษาของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ทักษะ

กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัยอนุบาล ด้านความคล่องแคล่ว ด้านความสามารถควบคุม กลุ่มทดลองมีพัฒนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุม

1.2 ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับควรส่งเสริม และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้คำนึงถึงตัวเด็กและการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม ตรงกับความสนใจ โดยกิจกรรมมีความยืดหยุ่น และได้เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นตามจินตนาการและได้ทำงานอย่างอิสระ เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้สัมผัสวัสดุอุปกรณ์โดยตรง และจากการสังเกตการประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถทำได้ และทำไม่ทันเวลาที่กำหนดให้ เช่น ข้อ 6 รินน้ำจากเหยือกใส่ขวด จำนวน 2 ขวด เด็กรินน้ำหกเป็นจำนวนมาก และข้อ 8 การคืบ แยกสีกูกัดไม้ ให้ได้อย่างน้อยสีกะ 10 ชิ้น/2 สัปดาห์ เด็กส่วนใหญ่สามารถใช้นิ้วหยิบลูกบิดสีที่กำหนดให้ได้ แต่หยิบได้ช้า และไม่คล่องแคล่ว และจากข้อสังเกตระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมสัปดาห์แรก เด็กส่วนใหญ่ยังใช้มือให้ประสานสัมพันธ์กับตาได้ยังไม่คล่องแคล่ว เด็กเริ่มมีพัฒนาการดีขึ้นในสัปดาห์ที่ 2 และดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและสัปดาห์ที่ 4 เด็กทุกคนสามารถใช้มือให้ประสานสัมพันธ์กับตา ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ว่องไว และเมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรม ครบทั้ง 4 สัปดาห์แล้ว ได้ทำการประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กอีกครั้งในกิจกรรมเดิม ผลปรากฏว่าคะแนนพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เพิ่มขึ้นจากเดิม พฤติกรรมที่สังเกตได้ในการทำแบบประเมิน คือ เด็กรินน้ำจากเหยือกใส่ขวด ได้เต็ม จำนวน 2 ขวด อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เสร็จภายในเวลากำหนด และทำน้ำหกน้อยกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และเด็กสามารถคืบ แยกสีกูกัดไม้ใส่ถ้วยได้ครบสีกะ 10 ชิ้น/2 สัปดาห์ โดยที่ลูกบิดไม้ไม่หล่น ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และเสร็จภายในเวลาที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า เด็กมีพัฒนาการในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อและตาให้ทำงานอย่างประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงฤทัย คำพะรัก และคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสุตา วีระกิจ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4 ปี ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ในการทำงานประสานสัมพันธ์ของมือกับตา หลังการจัดประสบการณ์ สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

2. เปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อ-นิ้วมือและด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา หลังการจัดกิจกรรมมีพัฒนาการสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมครูกำหนดถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างกัน จึงได้เริ่มการจัดกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก มีกิจกรรมที่หลากหลาย บางกิจกรรมเด็กได้เรียนรู้ทำงานศิลปะนอกห้องเรียน เด็กค่อย ๆ

ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เด็กรู้จักใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีพัฒนาการครบทุกด้าน ควรสนับสนุนให้ครูนำกิจกรรมศิลปะไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นได้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงฤทัย คำพระรัก และคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ พบว่า มีพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อเกิดจากการทำซ้ำ ซึ่งกิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานสำคัญของเด็กปฐมวัย ทั้งภาพรวมและรายด้าน หลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชฉนิ อุทอง และ อัฐณีญา สัจจะพัฒนกุล (2565) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการฉีก และการปะ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวม นักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นทุกคน และผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรม สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการศึกษาพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมทุกด้าน คือ ด้านกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ดังนั้น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและเหมาะสมที่จะนำไปจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นได้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤษณา รักษ์สุข. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

- ชนิษฐา บุนนาค. (2562, 21 พฤษภาคม). การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย. Youngciety. <https://www.youngciety.com/article/journal/ arts-for-kids.html>
- ดวงฤทัย คำพระรัก, นนทชนนปภพ ปาลินทร, ทองสุข วันแสนและศิริพร อยู่ประเสริฐ. (2562). การพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 16(2), 484-498.
- นุชจณี อุ่ทอง และอัฐนิญา สัจจะพัฒนกุล. (2565). การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการฉีก และการปะ. *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ สำหรับนักศึกษา ครั้งที่ 2* (น. 415-424). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ประภาศิริ สิงห์ครุ, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ และอังคณา กุลนภาดล. (2563). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและภาษาของเด็กวัยอนุบาล. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 11(2), 81-93.
- พิสุตา วีระกิจ. (2563). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4 ปี. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(7), 76-86.
- รวีพร ผาด่าน. (2557). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาภรณ์ โตแย้ม. (2557). การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/1. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 1(2), 6-14.
- สายพิน มະโนรัตน์, นนทชนนปภพ ปาลินทร, จุฑาญ คุณมี และ สมบัติ มหารศ. (2560). การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการครั้งที่ 2 “การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”* (น. 834-840), มหาวิทยาลัยราชธานี.
- Gesell, A. (1940). *The first five years of life: A guide to the study of the preschool Child*. Harper.

